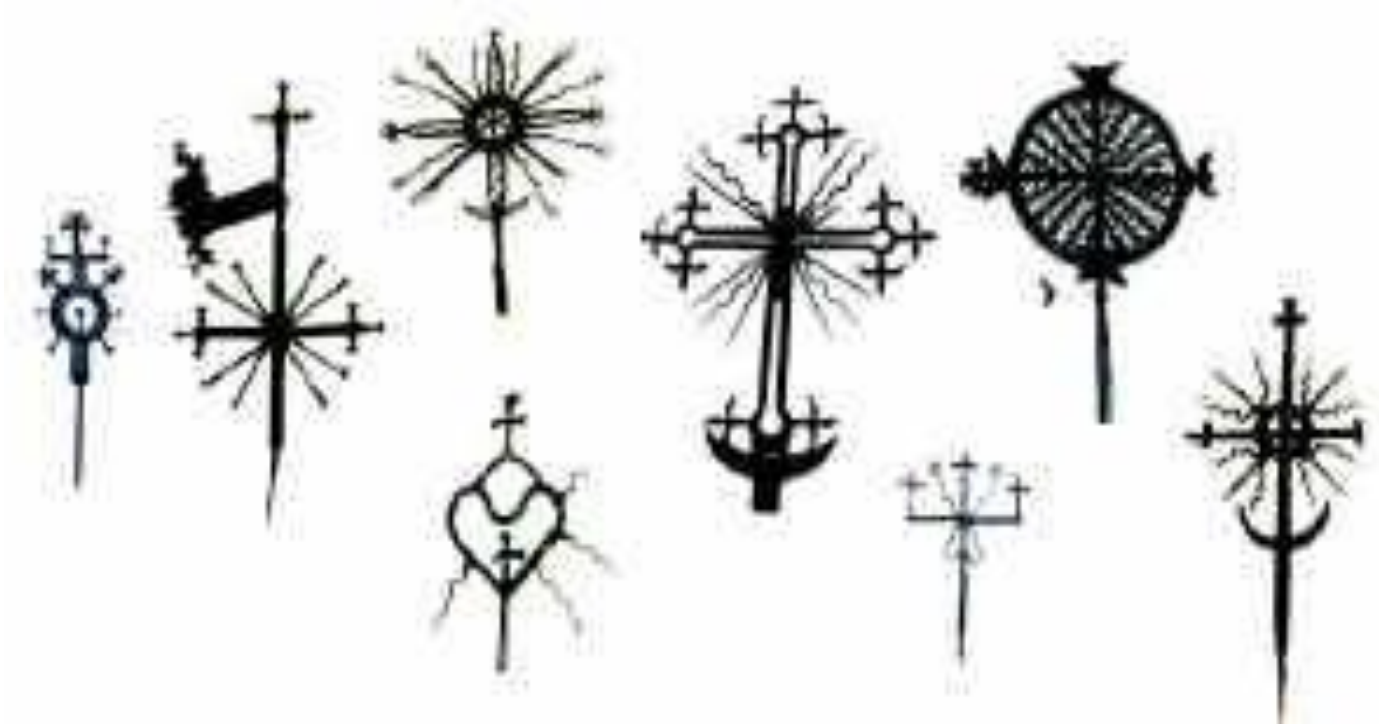

Lietuvių liaudies raštai ir simboliai

**Lietuvių liaudies dailė
tradiciskai skirstoma į
siužetinę ir
ornamentinę dailę.
Siužetinė dailė
sutinkama tapyboje,
grafikoje, skulptūroje,
kartais ir taikomojoje
dailėje. Jos turinys
religinis.**

Prieverpstė

**Ornamentą matome
tekstilėje, drabužių
puošyboje, keramikoje,
architektūroje, metalo
dirbiniuose o taip pat
siužetinėje dailėje. Šodis
ornamentas (*ornamentum*)
kilęs iš lotynų kalbos ir
reiškia “pagražinimas,
papuošimas”, todėl ir
ornamento paskirtis yra
puošti.**

Prijuostės audinys

Metalinis kryžius

Medinė ornamentuota dėžutė

Mediniai sprąščiai audimui

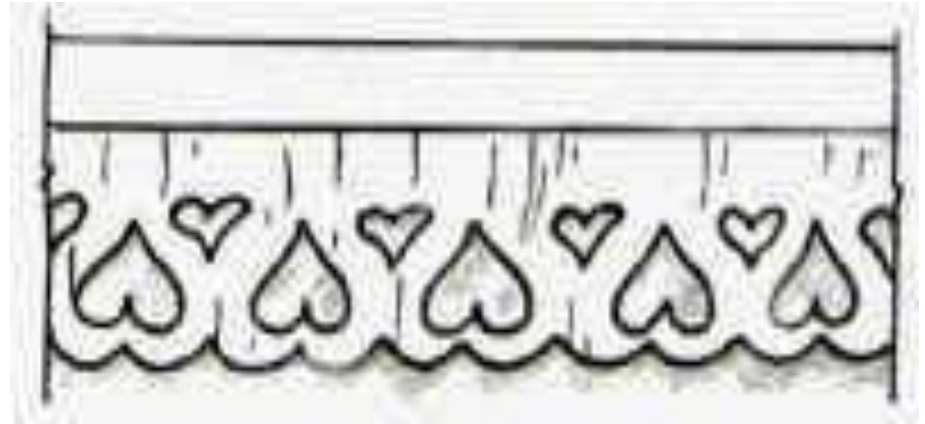

Ornamentas sudaromas iš vieno ar kelių ritmiškai pasikarojančių geometrinių ar vaizdinių elementų, kurie daikto paviršiuje dėstomi atsižvelgiant į atskiras jo dalis bei visumą. Lietuvių liaudies kalboje jis sutapatinamas su žodžiu “raštas.

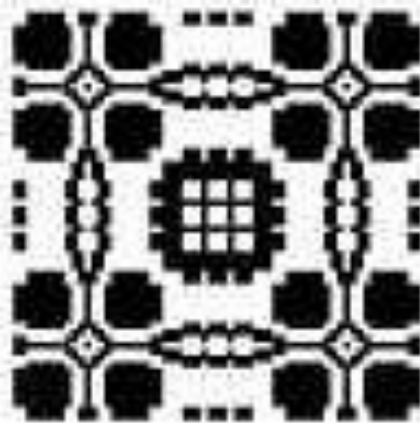

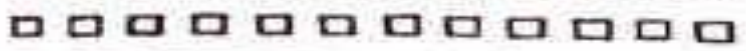
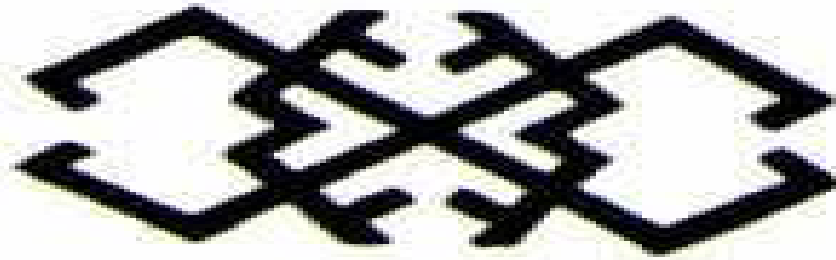
**Svarbiausia
ornamento ypatybė
– ritmas (gr.
rhythmos -
darnumas,
proporcingumas) –
kokių nors elementų
(linijų, dėmių,
spalvų) tolygus
pasikartojimas.**

Pagal motyvų pobūdį
lietuvių liaudies
ornamentai skirstomi į
keletą grupių:

•1. Geometriniai
ornamentai (patys
seniausi)

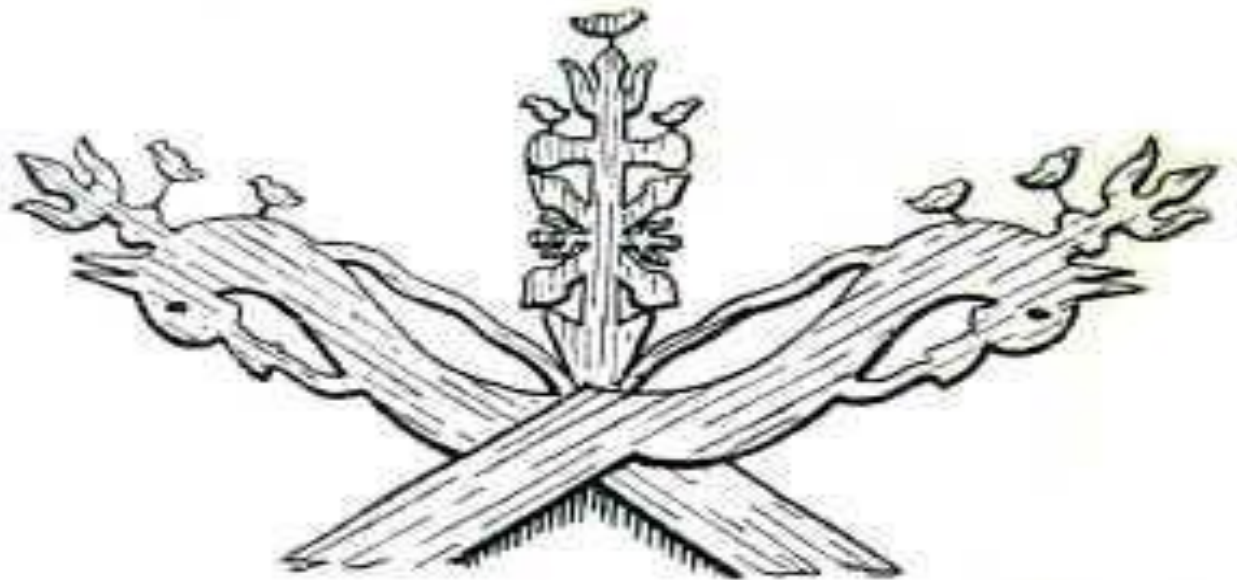

Geometriniai ornamentai
sudaryti iš įvairaus dydžio
ir formos taškų, lenktų ir
tiesių linijų, apskritimų,
daugiakampių, kryželių.

**Augaliniai
ornamentai – tai
įvairių formų
augalų pasaulis.**

**Gyvuliniai ornamentai
– iš stilizuotų gyvūnų
figūrų. Tai žirgelio,
žalčio, gyvatės
motyvai. Kartais elnio,
gulbės .**

**Visatos kūnų –
saulė, mėnulis,
žvaigždės, žemė,
gyvybės medis,
žaibas, šviesa,
dangaus
skliautas.**

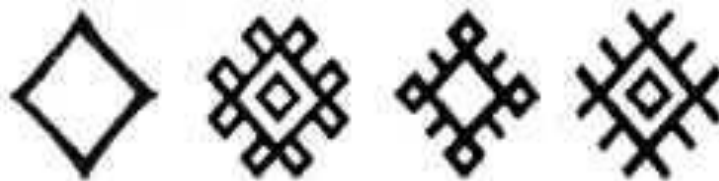

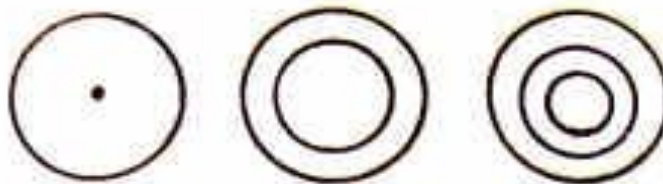
Kryžius - magiškas ir religinis simbolis, ornamento motyvas.

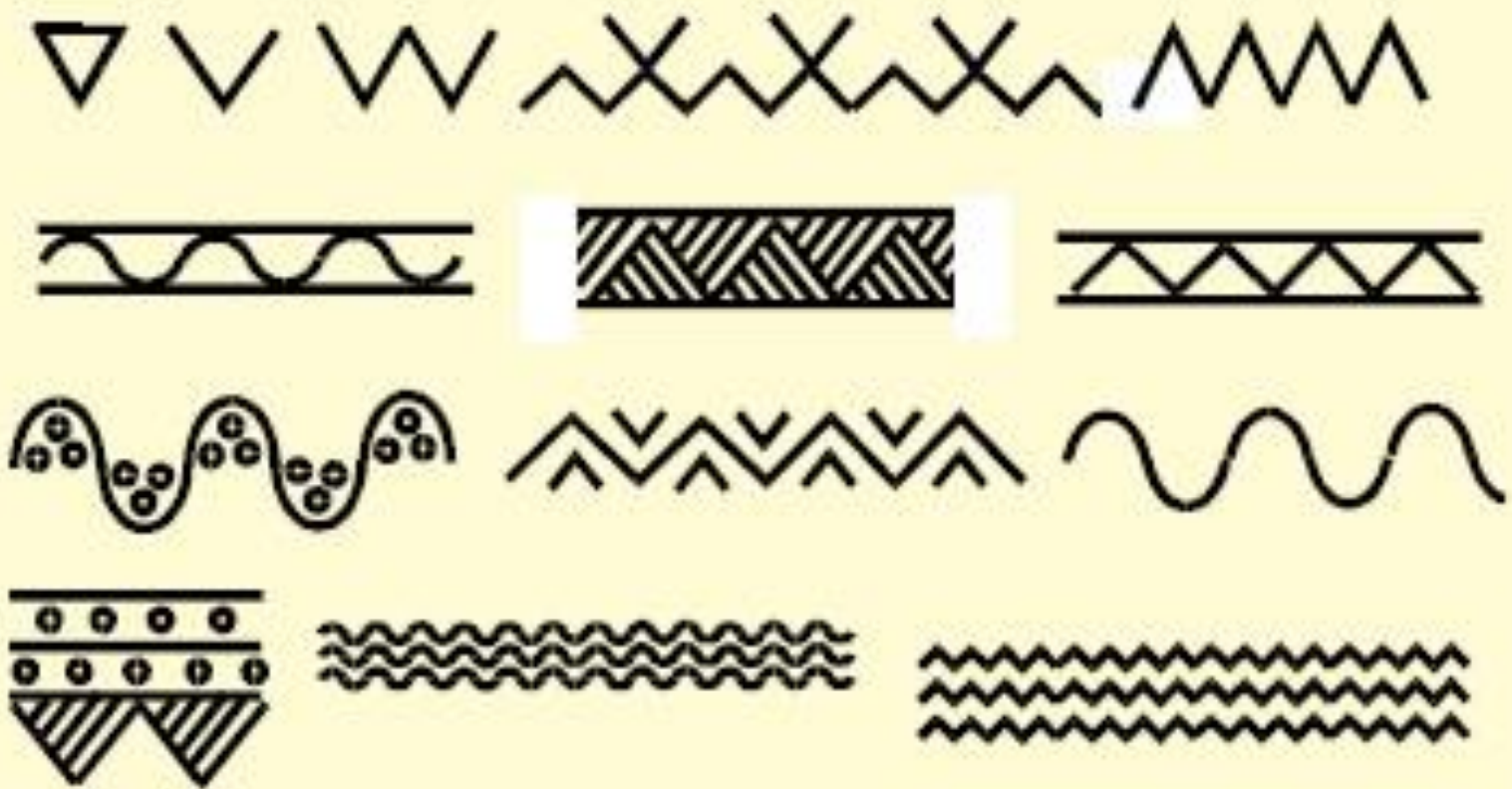
Trikampis – baltams reiškė ugnį, vandenį, vyrą ir moterį.

Rombas. Aktyvumo simbolis. Plačiai naudojamas lietuvių tautinėse juostose ir turi daug prasmų: žemė, saulė, diena, vainikas, ugnis.

Apskritimas (skritulys). Saulės simbolis, kartais apsuptas spindulių. Kaimo kryžiuose daug saulės spindulių. Kryžių kryžmose “šviečia” saulė. Taip pat reiškia ugnį, tobulybę ir amžinybę; ištikimybę.

- – tai Maros vandenys,
- – tai Maros žemė,
- – tai ir taurė, ir luotas – valtis, ir karstas,
ir dauba – guolis, ir lopšys, ir įščios.

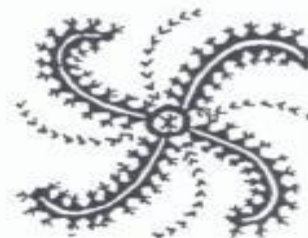
Sivastikon:

7. ČDM Lta 3630.

8. ČDM Lta 5278. T. Daugirdo rinkinys.

9. ČDM Lta 3618.

10. ČDM Lta 5357. T. Daugirdo rinkinys.

11. ČDM Lta 3557.

12. ČDM Lta 3453.

Sivastikon:

1. ČDM Nr. 435. T. Daugirdo rinkinys.

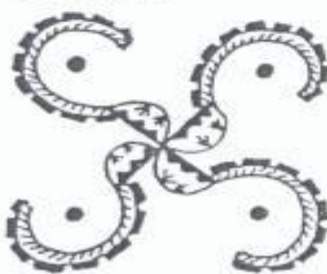
2. ČDM Lta 3550.

3. ČDM Lta 3457.

4. ČDM Nr. 237. B. Buražo rinkinys.

5. ČDM Nr. 237. B. Buražo rinkinys.

6. ČDM Nr. 71. B. Buražo rinkinys.